

Sygn. akt VII U 661/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2024 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2024 roku w W.

sprawy M. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rekompensatę

na skutek odwołania M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 6 marca 2023 roku, znak: (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. K. (1) prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych począwszy od 25 listopada 2022 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz M. K. (1) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

M. K. (1) w dniu 5 kwietnia 2023 roku złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z dnia 6 marca 2023r., znak: (...), odmawiającej przyznania prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

1. naruszenie art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych poprzez jego błędna wykładnię i ustalenie, że nie udowodnił wymaganego okresu zatrudnienia oraz okresu pracy w warunkach szczególnych, co nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym - poprzez ustalenie, iż charakter prac i nazwa stanowiska wykazane w świadectwie pracy nie są zgodne z pracą w szczególnych warunkach w Hucie (...) w W.:

- od 30 października 1978r. do 31 października 1981r., podczas gdy ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku zestawiacz surowców, zaś w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze – wykaz A dział XIII poz. 6, wskazane jest zestawianie surowców szklarskich, preparacji i lepiszcz,

- od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r., podczas gdy ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku mistrz zmianowy w wydziale produkcyjnym aut. szklanek (dozór inżynieryjno techniczny na oddziałach i wydziałach), zaś w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze – wykaz A dział XIV poz. 24, wskazana jest kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A w poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym zaś w poz. 9 – bezpośrednia obsługa stacji sprężarek;

2. Naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7, art. 9, art. 77, art. 80, art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, poprzez zaniechanie zebrania i w sposób wyczerpujący rozpatrzenia całego materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe zarzuty, ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze od dnia złożenia odwołania oraz o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według nom przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania M. K. (1) podniósł, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Organ rentowy błędnie przyjął, że jego praca w Hucie (...) w W. od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. oraz od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. nie jest zaliczana do pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Odwołujący się wskazał, że w demokratycznym państwie prawnym nie może dochodzić do różnicowania sytuacji prawnej obywateli, którzy znaleźli się w takiej samej sytuacji faktycznej. Niedopuszczalne jest, ażeby w takim samym stanie faktycznym i prawnym jednemu pracownikowi zostało przyznane prawo do wcześniejszej emerytury, a drugiemu pracownikowi - który wykonywał taką samą pracę, w tym samym zakładzie pracy, w tym samym wymiarze czasu pracy i w tym samym okresie - takie prawo do wcześniejszej emerytury nie zostało przyznane (odwołanie z dnia 4 kwietnia 2023r. - k. 3-7 a.s.).

Podczas rozprawy dnia 17 kwietnia 2024 roku pełnomocnik ubezpieczonego złożył wniosek alternatywny o przyznanie rekompensaty od 25 listopada 2022r., czyli od czasu uzyskania przez M. K. (1) wieku emerytalnego (protokół rozprawy z 17 kwietnia 2024r. - k. 77 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że ubezpieczony nie przedłożył spełniających wymogi formalne dowodów wykonywania pracy w warunkach szczególnych w wymiarze wymaganym przez ustawę. Okresy sporne od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. oraz od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. zostały wykazane dowodami, które w ocenie Zakładu nie spełniają warunków formalnych (w przypadku obu okresów nazwa stanowiska nie odpowiada nazwie wskazanej w treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.) (odpowiedź na odwołanie z dnia 14 kwietnia 2023r. - k. 15-15v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. (1) urodził się (...) W okresie od 12 października 1978r. do 20 października 1978r. był zatrudniony w Hucie (...) na stanowisku topiarz szkła (świadcstwo pracy z 19 października 1978r. - k. 8 akt emerytalnych). W okresie od 30 października 1978r. do 30 czerwca 1995r. był zatrudniony w Hucie (...) w pełnym wymiarze czasu. W czasie tego zatrudnienia w okresie od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. wykonywał pracę na stanowisku zestawiacza surowców, polegającą na zestawianiu surowców. Jako zestawiacz surowców odważał surowce i przygotowywał do wytopu szkła, umieszczając je w pojemnikach i przesypując przez przesypnicę do pieca.

Najpierw jednak musiał przygotować piach, wysuszyć, przesiać. Do suszenia piachu służyła łopata mechaniczna, którą podsuwało się piach do pieca, który miał bardzo wysoką temperaturę. Również piach suszony w ten sposób był bardzo gorący. Wyschnięty był przekazywany taśmą do zbiornika, a następnie na pierwszą wagę w linii wagowej i tam mechanicznie był odważany. Z. podczas odmierzania surowców brał kolebę o wadze netto 300 kg i najpierw podjeżdżał pod boks z piaskiem, gdzie musiał go precyzyjnie odmierzyć, kontrolując jego ilość, a następnie kierował się od wagi do wagi, przy których były umieszczone magazyny z surowcami, odmierzając kolejne surowce. Surowce były różne, zarówno klarowne, jak i higroskopijne. Używano też wielu związków chemicznych, na przykład selenu do produkcji termosów oraz arszeniku. Arszenik był odważany w laboratorium i umieszczany w kubeczkach. Odwołujący się, jako zestawiacz surowców, również był kierowany do pracy z arszenikiem. Praca zestawiacza kończyła się na mieszarce. Odważanie surowców i przywożenie do pieca odbywało się w bardzo zakurzonych warunkach, w temperaturze pokojowej, natomiast wsypywanie do pieca oraz topienie odbywało się w bardzo wysokiej temperaturze. W zakładzie pracy panowała zasada, że zestawiacz był oddelegowany do topiarza (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 11 października 1999r. – k. 10 a.s., zeznania odwołującego się – k. 48v.-49 a.s., zeznania świadka K. P. (1) – k. 48-48v. a.s.).

Odwołujący się w okresie od 1 listopada 1981r. do 17 kwietnia 1983r. wykonywał pracę na stanowisku topiarza szkła, polegającą na topieniu szkła (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 11 października 1999r. – k. 11 a.s.). Natomiast w okresie od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. świadczył pracę na stanowisku mistrza zmianowego wyrob. prod. aut. szklanek i mistrza zestawieni, polegającą na dozorcze inżynieryjno – technicznym na oddziałach i wydziałach. M. K. (1) pracował jako mistrz zmianowy w wydziale W6, gdzie robiono szklanki i naczynia żaroodporne. Zajmował się utrzymaniem ruchu ciągłego na zmianie, gdyż ciąg produkcyjny musiał być zachowany na wszystkich stanowiskach. Nadzorował więc cały proces, od początku produkcji do zapakowania gotowego produktu. Jako mistrz nadzorował zestawiaczy, ale zdarzało się, że brakowało pracowników i często sam musiał suszyć piach. Praca mistrza była wykonywana w systemie 4-zmianowym, w wysokiej temperaturze, w zapyłonych pomieszczeniach, gdzie był kurz, różne związki używane do produkcji szkła oraz azbest. Na szkle prasowanym było wytwarzane szkło borokrzemowe, którego temperatura topienia wynosi 1600 stopni, natomiast na wydziale szklanek było wytwarzane szkło sodowe, którego temperatura topienia jest niższa, do 1200 stopni. Taśmy azbestowe były używane do odbioru szkła z produkcji, natomiast brakowanie odbywało się na halach ze sztucznym oświetleniem (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 11 października 1999r. – k. 12 a.s., zeznania odwołującego się – k. 48v.-49 a.s., zeznania świadka B. L. – k. 47-47v. a.s., zeznania świadka K. P. (1) – k. 48-48v. a.s.).

W dniu 26 października 2022r. M. K. (2) złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą (wniosek z 26 października 2022r., k. 1-3v. akt emerytalnych).

Decyzją z 19 grudnia 2022r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał ubezpieczonemu emeryturę (decyzja ZUS z 19 grudnia 2022r., k. 9 akt emerytalnych).

14 lutego 2023r. M. K. (1) złożył do organu rentowego podanie o przesłanie decyzji w sprawie naliczenia rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach (pismo odwołującego się z 14 lutego 2023r. – k. 12 akt emerytalnych).

Decyzją z 6 marca 2023r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W załączniku do decyzji poinformował, że w okresie od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach pracodawca, wykazując charakter prac, podał „przy zestawianiu surowców”, natomiast prace wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze to „zestawianie surowców szklarskich, preparacji i lepiszcz”. Pracodawca w ww. świadectwie, jako zajmowane stanowisko, wykazał „zestawiacz surowców”, natomiast w zarządzeniu resortowym, na które powołał się, tj. w zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r., uwzględniono stanowisko „zestawiacz surowców szklarskich, preparacji i lepiszcz”. W okresie od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. w świadectwie pracy w szczególnych warunkach wykazano charakter prac „dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach”. Natomiast charakter prac

wymieniony w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. brzmi „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” (decyzja ZUS z 6 marca 2023r., k. 13 akt emerytalnych, załącznik do decyzji – k. 14 akt emerytalnych).

M. K. (1) w dniu 5 kwietnia 2023 roku złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 6 marca 2023r., znak:(...) (odwołanie z dnia 4 kwietnia 2023r., k. 3-7 a.s.).

Postanowieniem z 24 listopada 2023 roku sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy na okoliczność, czy prace wykonywane przez M. K. (1) w Hucie (...) w W. w okresach od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. oraz od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. mogą być kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (postanowienie z 24 listopada 2023r. – k. 49 a.s.).

W opinii z dnia 31 stycznia 2024 roku biegły sądowy z zakresu (...), w oparciu o materiał dowodowy zebrany w aktach sprawy, w tym akta osobowe, ocenił że zakwestionowana przez ZUS praca w okresach:

- od 30 października 1978r. do 31 października 1981r., kiedy M. K. (1) świadczył pracę na stanowisku „zestawiacz surowców” oraz
- od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r., kiedy M. K. (1) pracował na stanowisku „mistrz zmianowy [...]”,

odpowiada charakterowi prac wymienionych w:

- w wykazie A, dziale XIII, poz. 6, pkt 1, stanowiącym załącznik nr 7 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego I Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. z 1987r., Nr 4, poz. 7),
- w wykazie A, dziale XIV, poz. 24, pkt 1, stanowiącym załącznik nr 7 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego I Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. z 1987r., Nr 4, poz. 7).

Biegły wskazał, że analizując zebrany materiał dowodowy można uznać, że M. K. (1), pracując w Hucie (...) od 30 października 1978r. do 31 października 1981r., kiedy świadczył pracę na stanowisku „zestawiacz surowców” oraz od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r., pracując na stanowisku „mistrz zmianowy”, wykonywał pracę w szczególnych warunkach (opinia biegłego sądowego z zakresu (...), k. 55-62 a.s.).

Pismem z 12 marca 2024 roku organ rentowy oświadczył, że nie wnosi uwag i zastrzeżeń do ustaleń biegłego i sformułowanego przez biegłego wniosku. Organ rentowy wskazał, że przy przyjęciu okresów uwzględnionych przez biegłego, ubezpieczony spełnia warunki do przyznania rekompensaty (pismo organu rentowego z 12 marca 2024 r. – k. 72 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie powołanych dokumentów, które zostały ocenione jako wiarygodne. Strony nie zgłaszały zastrzeżeń do ich formy i treści, a sąd także nie znalazł podstaw do tego, by je kwestionować. Sąd oparł się również na opinii biegłego sądowego z zakresu (...). Opinia ta została oceniona przez Sąd jako rzetelna, gdyż jej treść jest jasna i logiczna, a także wyczerpująco i przekonująco uzasadniona. Z tych też względów opinia ta nie budziła wątpliwości i zastrzeżeń. Sąd przyjął zatem opinię jako podstawę dokonanych ustaleń faktycznych, uznając, że brak jest podstaw do jej negowania.

Podstawą ustaleń faktycznych były również zeznania świadków B. L. i K. P. (2) oraz zeznania ubezpieczonego, które ze względu na to, że były spójne, jeśli chodzi o miejsce pracy M. K. (1) oraz zakres realizowanych przez niego zadań, to zostały ocenione jako wiarygodne. Dokonując takiej oceny Sąd miał na uwadze także okoliczność, że wskazani świadkowie pracowali wraz z ubezpieczonym – B. L. w latach 1982 – 1995, zaś K. P. (1) przez cały okres zatrudnienia M. K. (1), a poza tym sami wykonywali pracę tożsamą z pracą ubezpieczonego, mieli więc dużą wiedzę o okolicznościach, które były w sprawie istotne. Wiedza ta pokrywała się z tym, co zeznał ubezpieczony i z tym, na co wskazują dokumenty. Z tych względów Sąd zeznaniom ww. świadków oraz ubezpieczonego dał wiarę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Regulacja dotycząca prawa do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegał się M. K. (1) została wprowadzona do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz. U. z 2023r., poz. 164). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabydą prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób obliczenia określają art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III (...). Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy (stan prawny obowiązujący w dacie złożenia wniosku przez ubezpieczoną i wydania zaskarżonej decyzji) wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazywane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej oraz 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Do prawidłowej interpretacji tego przepisu konieczne jest jednak zastosowanie wykładni systemowej, która prowadzi do przepisu art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego. Z kolei z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku. W tych okolicznościach warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na prace w warunkach szczególnych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Nabycie prawa do takiego tylko świadczenia stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (wyrok Sadu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 maja 2017r., III AUa 2047/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 grudnia 2015r., III AUa 1070/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2017r., III AUa 529/16).

W rozpatrywanej sprawie nie zachodzi negatywna przesłanka przyznania M. K. (1) prawa do rekompensaty. Ubezpieczony nie miał przyznanego prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na prace wykonywane w warunkach szczególnych.

W dalszej kolejności, celem ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do rekompensaty, należało zbadać spełnienie przesłanek pozytywnych, o których była mowa. Analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948r., które przed 1 stycznia 2009r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty, będą uwzględnione tylko te okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego, do którego należy się odwołać na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazuje bowiem w § 2 ust. 1, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy te stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Brak takich dokumentów nie oznacza jednak braku możliwości wykazania faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy użyciu innych środków dowodowych. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym możliwe jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 1984r., III UZP 6/84; z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999r., II UKN 619 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004r., III AUa 2474/03).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie uwzględnił M. K. (1), jako wykonywanej w warunkach szczególnych, pracy, którą świadczył w okresach od 30 października 1978r. do 31 października 1981r. oraz od 18 kwietnia 1983r. do 30 czerwca 1995r. Biegły sądowy z zakresu bhp potwierdził jednak, że stanowisko Zakładu jest niesłuszne. Po przeanalizowaniu rodzaju prac, jakie wykonywał M. K. (1), wskazał na słuszność stanowiska odwołującego się.

Należy podkreślić, że żadna ze stron nie zgłosiła uwag do opinii, którą przygotował biegły z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, nadto organ rentowy w piśmie z 12 marca 2024 roku wskazał, że po uwzględnieniu spornych okresów, odwołujący się spełnia przesłanki do uzyskania prawa do rekompensaty. W tej sytuacji sąd był zobowiązany do skorygowania decyzji i uwzględnienia odwołania, co uczynił na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. W zakresie daty, od której M. K. (1) przysługuje rekompensata, sąd uwzględnił wniosek alternatywny pełnomocnika odwołującego się i przyjął datę 25 listopada 2022 roku, gdyż od tej daty, w której ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, została mu przyznana emerytura. Od tej samej daty powinna mu przysługiwać również rekompensata.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokatów (Dz. U. z 2015r., poz. 1800), zasądzając od przegrywającego spór organu rentowego na rzecz M. K. (1) kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowym odsetkami za opóźnienie za czas od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.